

Con em của quý vị vào MẪU GIÁO

Khi Em Lên Năm Tuổi

Đứa trẻ bốn tuổi vui vẻ của quý vị nay đã lớn thành một đứa trẻ năm tuổi trầm tĩnh hơn và bớt nghịch hơn.

Những đứa trẻ năm tuổi thường rất thân thiện, hay nói, và rất dễ thương với người lớn. Các em sẵn sàng làm vừa lòng quý vị, các em có cảm tưởng như mình đang lớn lên và muốn được nghĩ rằng em đã sẵn sàng để được đi học.

Trẻ lên năm biết được rằng chữ viết mang một ý nghĩa gì đó. Các em có thể nhận ra vài mẫu tự và chữ và giả vờ đọc và viết. Các em thích được người khác đọc hoặc

kể chuyện cho nghe. Đặc biệt là các em thích những chuyện có nhiều hành động, chuyển động, và được lập đi lập lại.

Trẻ lên năm thường thích tự mình thử làm một điều gì đó, nhưng các em cần sự chỉ bảo trong gia đình để giúp các em biết và hiểu được các giới hạn. Trẻ năm tuổi cần có các thói quen, trong đó bao gồm thói quen chuẩn bị sẵn sàng để đi học. Bắt đầu một ngày bình lặng và thoải mái ở nhà bằng một bữa ăn sáng lành mạnh sẽ giúp cho các em có một ngày học tích cực ở trường. Nên chọn quần áo và chuẩn bị bánh mì (sandwich) hoặc thức ăn vặt (snack) vào tối hôm trước để cho sáng hôm sau khỏi phải vội vàng.

Trẻ em cần có khả năng gì để thành công khi ở trường?

Đối với những người trong chúng ta là những người quan tâm về việc sẵn sàng đi học của trẻ, điều quan trọng là các em phải:

- Thích ứng với tập thể, ổn định về tình cảm, khỏe mạnh về thể chất và biết làm theo lời chỉ bảo.
- Có khả năng giao tiếp với người lớn và bạn bè, để ý những tương quan giữa những mẫu tự trong cách viết và các âm đơn trong cách nói (thí dụ: chữ “m” tạo âm “mmm”) và tỏ ra thích thú với các câu chuyện, sách, và việc đọc.
- Có thể nhận biết sự tương quan giữa một con số và số lượng qua con số biểu hiện, nhận biết các mẫu hình (pattern) (thí dụ: nhiều mẫu hình màu giống nhau trên viền của một tấm thảm), nhận biết các hình dạng trong sách và ngoài môi trường (thí dụ: những bảng hiệu hình vuông), có thể xếp đặt các vật theo một thứ tự nào đó (thí dụ: từ lớn nhất đến nhỏ nhất).
- Biết rõ môi trường/khu phố của em, đời sống động vật và thực vật, cũng như vai trò của mọi người trong gia đình và cộng đồng.
- Thích thú với sự sáng tạo cá nhân và hiểu rõ giá trị tự biểu lộ qua nghệ thuật (thí dụ: dùng đất sét, sơn, bút lông, v.v. với sự dự định trong tâm trí).

Các giáo viên mẫu giáo phải khảo sát từng đứa trẻ trong những tuần đầu đi học dựa theo bảng biểu thị về khả năng và sức lực có thể mong muốn một cách phù hợp từ các trẻ nhỏ đang bắt đầu vào mẫu giáo. Giáo viên cho biết chi tiết về bảy khía cạnh phát triển này là: phát triển cá nhân và xã hội, ngôn ngữ và biết đọc biết viết, suy xét về toán học, khoa học, xã hội học, nghệ thuật, và phát triển thể chất và sức khỏe. Hãy thảo luận các kết quả của con em quý vị với giáo viên trong buổi họp phụ huynh-giáo viên được sắp xếp vào mùa thu.

Những việc quý vị có thể làm để hỗ trợ việc học của con em quý vị ở nhà trẻ bao gồm nhưng không giới hạn đến:

Sự Phát Triển Cá Nhân và Xã Hội

- **Sắp xếp những việc trong tuần.** Cho con em quý vị giúp quý vị làm một thời khóa biểu về giờ giấc và những sinh hoạt, đánh dấu (highlighting) vào những việc không trong thông lệ bình thường của quý vị. Điều này sẽ giúp em hiểu sự thứ tự của mọi việc và để cho em biết chắc chắn về thời khóa biểu sắp tới của em.
- **Chọn lựa.** Khuyến khích em phát triển tính độc lập bằng cách quý vị để em tự chọn lựa và quyết định những điều hợp lý, chẳng hạn như chọn một cuốn sách truyện để đọc trước khi đi ngủ hoặc chọn thiệp sinh nhật cho người thân hay bạn bè.

Ngôn Ngữ và Việc Đọc Viết

- **Chơi với chữ.** Chơi trò chơi nói tên bằng cách dùng tên của em và để em suy nghĩ và nhận ra những chữ bắt đầu bằng cùng một âm giống như mẫu tự đầu trong tên của em. Tạo dịp để hát, ngâm thơ, và tạo vần điệu.
- **Làm một xấp thẻ để viết chữ.** Viết những chữ mà em muốn đọc, mỗi thẻ mục lục (index card) viết một chữ, viết thêm thẻ mỗi khi em biết thêm được những chữ mới. Khuyến khích em lấy những thẻ viết chữ trong xấp thẻ mỗi khi em muốn viết lại một chữ hoặc tập phát âm một chữ đặc biệt mới.
- **Tập đọc chính tả.** Tổ cho em biết quý vị giúp em thêm thắt vào câu chuyện trong các hình vẽ của em bằng cách viết ra những chữ mà em nói với quý vị. Cho em nghe quý vị phát âm những chữ khi quý vị viết các mẫu tự cho em thấy sự tương quan giữa ngôn ngữ nói và viết. Kể truyện là bước quan trọng đầu tiên để viết thành một câu chuyện.
- **Bước kế tiếp.** Sau khi đọc, giả làm một trong những nhân vật trong truyện và khuyến khích con em quý vị diễn lại các mẫu chuyện mà quý vị và em đã cùng đọc. Hãy diễn với một cách nhiệt tình. Nhắc đi nhắc lại và nhấn mạnh những lời của các nhân vật sẽ tăng thêm sự lưu loát sau này khi con em quý vị bắt đầu tự đọc.

Suy Xét về Toán Học

- **Thu thập đồ vật với con em quý vị.** Thu thập những đồ vật như, nắp thùng, hột nút, xâu chìa khóa, và soạn chúng riêng ra theo như ý quý vị và con em quý vị muốn (thí dụ như soạn: từ lớn đến nhỏ, để riêng nắp của đồ đựng thức ăn và thức uống).
- **Tim những mẫu hình.** Tim các mẫu hình trên quần áo, giấy dán tường, trên chén đĩa, trên thảm.
- **Tiếp tục đếm.** Trong lúc làm những công việc trong nhà với em, đếm lớn tiếng những chiếc vớ mà quý vị đem giặt, đếm những củ khoai tây khi quý vị dùng để làm bữa ăn tối. Giải các bài toán như, “Cần bao nhiêu cái bánh mận

(cracker) để mọi người đều có hai cái để ăn với súp?”

- **Tim hình thể với con em quý vị.** Tim tất cả các hình thể (tam giác, tròn, vuông, v.v.) mà quý vị có thể tìm thấy trong nhà hoặc nhìn thấy trên đường đi đến tiệm.

Suy Xét về Khoa Học

- **Sử dụng các giác quan của quý vị như một nhà khoa học.** Khuyến khích con em quý vị nhìn, ngửi, nghe và cảm nhận mọi thứ trong môi trường. Đi bộ trong rừng và nói về những thứ quý vị có thể sờ, ngửi, nhìn, và nghe.
- **Thắc mắc với con quý vị.** Cho em nghe sự thắc mắc về những điều khiến quý vị phải suy nghĩ hoặc bí ẩn, chẳng hạn như, “Mẹ không hiểu tại sao mình có thể nhìn thấy cầu vồng trong sương mù từ vòi nước tưới ngoài vườn!” Hỏi lại con em quý vị về sự giải thích của em bằng cách hỏi, “Tại sao con biết điều đó?” hoặc, “Nói cho mẹ nghe xem tại sao con lại nghĩ như vậy.” Khuyến khích những người như bác sĩ của quý vị, thợ ống nước, và kỹ thuật viên truyền hình dây cáp giải thích cho em về những thắc mắc mà em có thể hiểu được.

Xã Hội Học

- **Những nguyên tắc khác nhau cho những chỗ khác nhau.** Nói chuyện với con em quý vị về cách mà các nguyên tắc cư xử có thể thay đổi tùy theo từng nơi, chẳng hạn như cách cư xử tại rạp hát và cách cư xử tại một cuộc chơi banh.
- **Cho em thấy những người làm việc trong cộng đồng.** Nói chuyện với con em quý vị về vai trò của những người làm việc trong cộng đồng là những người giúp ích cho gia đình quý vị, chẳng hạn như người đổ rác, nhân viên bưu điện, những nhân viên làm việc trong các cửa hàng.

Nghệ Thuật

- **Cổ vũ sự sáng tạo.** Giữ sẵn các học cụ dành cho mỹ thuật (như bút chì màu, bút lông, giấy, kéo) và khuyến khích con em quý vị bày tỏ ý tưởng và sự suy nghĩ của em qua những cách sáng tạo. Khuyến khích em nói về các tác phẩm của em (“Nói cho mẹ nghe về hình vẽ của con đi.”). Cho em những con rối (puppet) và các vật dụng để dựng hình, như những khối vuông (block) và đồ chơi về dựng hình.
- **Cùng nhau thưởng thức nhạc.** Hát cho em nghe trong xe, làm một nhạc cụ, gõ nhịp, nhảy múa, nghe nhiều loại nhạc thu khác nhau và nói về các âm thanh khác nhau. Xem biểu diễn hoặc đi xem ca nhạc.

Phát Triển Thể Chất và Sức Khỏe

- **Khuyến khích hoạt động.** Cho em có chỗ để chơi hàng ngày trong khu phố, trong sân nhà, công viên, hay trong buổi tổ chức của chương trình thể thao hoặc vận động.
- **Tạo những cách để em được phụ giúp quý vị.** Nhờ em làm những việc vặt trong nhà mà em có thể làm được, như nhặt rau, rót nước trái cây, đập trứng, và làm thạch (jello).

Maryland State Department of Education - Early Learning Office
Muốn biết thêm chi tiết, xin gọi số 410-767-0335.